

Josep Maria Sala-Valldaura, *Daltabaix*, pròleg de Marie-Claire Zimmermann, biblioteca de la Suda, Pagès Editors, Lleida, 2012

Daltabaix és un poemari que fou publicat primer en francès, malgrat haver estat escrit en versió original en català. La traductora, Nathalie Bittoun-Debruyne, esposa del poeta, va fer un treball acurat que va merèixer els elogis de crítics i editors a França.

Ara tenim l'oportunitat de poder llegir-lo en la llengua en que fou concebut i escrit. En una nota, Josep Maria Sala-Valldaura precisa que el llibre fou escrit entre l'agost de 2006 i el mes de setembre de 2009. Al mateix temps ens informa que la seva escriptura va tenir lloc a la nostra ciutat ponentina llevat de 3 poemes, redactats a Sydney i a Bèlgica. El detall en si te poca importància, però mostra la cura del poeta per lliurar al lector una imatge exacta de l'origen de la creació poètica. Tots sabem que els llocs i els decorats tenen una gran influència sobre la gènesi de l'escriptura.

El poemari consta de varies parts:

1. Exposició
2. Exilis, ecos
3. Apòlegs
4. Internaments, silencis
5. La veu de l'herba

Tanmateix, la taula situada al final del llibre no permet gaire per la seva presentació gràfica la diferenciació entre totes elles.

Volem aturar-nos una mica en els exergs que conformen el pròleg a la majoria de les parts.

Hölderling i Chantal Maillard per la primera. En realitat la cita de Hölderling inspira el títol global del llibre “anys i anys dins l'incert, daltabaix”. I nosaltres pensem que aquest vers explica, de manera clara i pregona, el significat del llibre. Com el que diu Chantal Maillard: “No parece que quepa, hoy en día, otra poesía más que la que diga el hambre”.

Incertesa, fam són dos constants que configuren el llibre, presidit per l'anhel d'eternitat de l'home enfront la precarietat de la vida i la fam d'absolut que constitueixen les tenalles de l'ànima humana.

El poeta es defineix com un “Estranger, tu, de tu mateix” en diàleg amb l'altre que només és d'un doble, una imatge d'ell mateix, que es mou en el món “Amb el batec de la por en el vol sense branca”, metàfora esplèndida de la vida humana conscient del seu destí fatal. La humanitat està sola : “Sóc home sol. Sóc dona sola” (Crònica obrera expatriada, p. 22). Aquesta humanitat es passeja per una Barcelona, enyorada i estimada que té “un passeig ben ple de

RESSENYES

gràcia” però també “balcons com aparadors raquítics/entre bombones de butà” i un “Raval disgraciós”.

L’ànsia d’eternitat i d’absolut es concretitza en les evocacions bíbliques: “el vent escombra el dolor polsegós del Gòlgota” (Evangelis apòcrifs , p. 29).

Abans dels poemes que conformen la part intitolada “Apòlegs” trobem una cita de *Le Petit Prince* de Saint-Exupéry que expressa molt bé la necessitat que l’home té de l’altre, i ens confirma que l’home no és un ésser solitari, sinó un ésser per viure en comunitat.

En aquesta part els animals, les flors com éssers vivents i formant part de d’univers humà d’una manera literal i alhora simbòlica, tenen molta importància. Com aquesta evocació dels unicorns, símbol dels desarrelats, dels marginats, dels éssers a part: “S’enamoren. La segueixen. L’estimen. I no tornen al bosc” (Lliçó de zoologia I, p. 39).

A “Internaments, silencis” evoca la por de l’home, representant per Caïn, que cerca en el món la seva pròpia identitat: “Atemorit que no em matin/ erro/errant./errat./On és mon germà? (Paraules del nostre pare Caïn, p. 51.) I també la presència inexorable de la mort: “La mort no omple encara els vorals del viure./però balla/i talla,/calla/ i dalla” (Exili dels sentits, II, p. 62).

A “La veu de l’herba”, el poeta ens manifesta la necessitat de l’escriptura com a font de vida enfront de la mort: “escriure./escriure un poema d’amor/ tot i els ulls de la mort” (Ars vitae, p. 73.)

Llibre fet de plors, de dolor, d’amor, de reflexió, d’inspiracions literàries i bíbliques, ens lliurà el millor de l’ànima del seu creador i ens permet d’endinsar-nos en els camins de recerca de l’immanència.

Àngels Santa

